

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Semantyka leksykalna - ćwiczenia (Ćw. audytoryjne), PG_00210222						
Kierunek studiów	Filologia polska (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	II stopnia		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	1		Liczba punktów ECTS		2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Dagmara Maryn-Stachurska				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	15.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	15		11.0		24.0	50
Cel przedmiotu	Zapoznanie uczestników zajęć z najważniejszymi pojęciami semantyki leksykalnej na tle podstawowych zagadnień teoretycznych semantyki, pragmatyki i leksykografii.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FPMU2_U02] Posiada językowe oraz literackie umiejętności wystarczające do przygotowania specjalistycznych prac pisemnych oraz wystąpień w języku polskim o różnej formie, celu, objętości i stylu, z wykorzystaniem właściwych dla przedmiotu badań metodologii oraz źródeł i nowych technologii.	Student: opracowuje zadaną lekturę, stawia pytania i poszukuje odpowiedzi; komunikuje wyniki swoich dociekań w języku właściwym dla dyscypliny, poprawnym i jasnym;	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[FPMU2_U05] Posiada umiejętności badawcze z zakresu językoznawstwa, obejmujące: analizę różnorodnych tekstów, uogólnienie wyników badań, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów.	Student: uzasadnia sądy; rozwiązuje zadania przewidziane tematem zajęć, wykorzystując poznane procedury badawcze – wyodrębnia leksykalne jednostki języka, wykrywa polisemię, rozpoznaje i nazywa relacje semantyczne między jednostkami, rozróżnia właściwości gramatyczne, semantyczne i pragmatyczne wyrażań, analizuje definicje słownikowe, ocenia ich poprawność.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[FPMU2_K02] W sposób odpowiedzialny wykorzystuje wiedzę językoznawczą przy podejmowaniu różnorodnych zadań i projektów zgodnie z regułami przedsiębiorczości.	Student: potrafi weryfikować przyswajane treści językoznawcze oraz docenia wartość posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu różnorodnych problemów; wykazuje samodzielność w myśleniu i działaniu; rzetelnie ocenia posiadane kompetencje w zakresie podejmowanego tematu, zachowuje ostrożność w wyrażaniu opinii; przyjmuje odpowiedzialność za własną pracę i za własne słowa.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SK5] realizacja zadania problemowego [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[FPMU2_W07] Zna i rozumie pogłębione metody analizy językoznawczej w swoich badaniach.	Student: wie, czym zajmuje się semantyka jako dyscyplina naukowa; zna i rozumie terminologię lingwistyczną związaną z przedmiotem; rozumie różnicę między wiedzą o języku (jego systemie leksykalnym) a wiedzą o rzeczywistości pozajęzykowej; • podejmuje próby opisu znaczenia poszczególnych wyrażań oraz charakterystyki ich wartości pragmatycznej; • rozpoznaje podstawowe relacje w zbiorze jednostek leksykalnych i potrafi scharakteryzować rodzaj definicji słownikowej oraz ocenić jej poprawność; • zna zasady wyodrębniania jednostek leksykalnych języka oraz procedury badawcze służące wykrywaniu zależności semantycznych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW5] realizacja zadania problemowego
Treści przedmiotu	Charakterystyka semantyki jako dyscypliny naukowej (w opozycji do gramatyki i pragmatyki). Semantyka leksykalna a semantyka zdania. Pojęcie znaczenia. Funkcja semantyczna a inne funkcje wyrażań językowych (funkcja gramatyczna i funkcja pragmatyczna: stylistyczne, socjalne, terytorialne, chronologiczne oraz idiolektalne różnicowanie leksyki). Pojęcie jednostki leksykalnej. Zasady wyodrębniania leksykalnych jednostek języka. Wieloznaczność jednostek leksykalnych. Podstawowe relacje semantyczne między jednostkami: hiponimia, synonimia, antonimia i konwersja. Pola leksykalne. Problemy definiowania znaczeń. Wykrywanie postulatów znaczeniowych języka. Semantyka a leksykografia. Definicje słownikowe a definicje encyklopedyczne (znaczenie a oznaczanie). Rodzaje definicji słownikowych. Metody konstruowania definicji. Warunki poprawności definicji i główne błędy w definiowaniu znaczeń. Opcjonalnie: inne zagadnienia według wyboru prowadzącego.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Brak wymagań formalnych. Bez wymagań wstępnych (chyba że prowadzący postanowi inaczej)		

Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Student otrzymuje ocenę na podstawie: kolokwium	51.0%	100.0%
	udział w zajęciach	70.0%	0.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Bednarek A., Grochowski M., 1993, Zadania z semantyki językoznawczej, Toruń; Słowniki języka polskiego	
	Uzupełniająca lista lektur	Apresjan J.D., 1974, Leksyceskaja semantika. Sinonimiczeskije sredstva jazyka, Moskwa (pol.: Semantyka leksykalna. Sinonimiczne środki języka, Wrocław 2000). Bańko M., 1994, Nowe definicje w Nowym słowniku języka polskiego, Poradnik Językowy, 9. Bogusławski A., 1973, Właściwości pragmatyczne wyrażań równoznacznych. Projekt schematu, Pamiętnik Literacki, 3. Bogusławski A., 1976, O zasadach rejestracji jednostek języka, Poradnik Językowy, 8. Bogusławski A., 1987, Obiekty leksykograficzne a jednostki języka, w: Studia z polskiej leksykografii współczesnej, red. Z. Saloni, t. II. Bogusławski, A., 1993, Znaczenie a językowa konwencja poznawcza, w: O definicjach i definiowaniu, red. J.Bartmiński, R.Tokarski, Lublin: UMCS, s. 35-45. Encyklopedia językoznawstwa ogólnego, 1999, red. K. Polański, Wrocław (wybrane hasła). Grochowski M., 1982, Zarys leksykologii i leksykografii, Toruń. Grochowski M., 1988, Podstawowe zasady definiowania wyrażań w słowniku jednojęzycznym, w: Wokół słownika współczesnego języka polskiego, red. W. Lubaś, Wrocław. Grochowski M., 1993, Konwencje semantyczne a definiowanie wyrażań językowych, par. 1.4. (s.24-33). Grochowski M., 1993, Obiekty, cele i metody definiowania a rodzaje definicji, w: O definicjach i definiowaniu, red. J.Bartmiński, R.Tokarski, Lublin: UMCS, s. 35-45. Grzegorczykowa R., 2001, Wprowadzenie do semantyki językoznawczej, Warszawa (wyd. III). Lyons J., 1977, Semantics 1, 2 (pol.: Semantyka 1, Warszawa 1984, Semantyka 2, Warszawa 1989). Keenan, E.L., 1989, Dwa typy presupozycji w języku naturalnym, Przegląd Humanistyczny, 1, s. 141-149. inna lektura zalecana przez Prowadzącego.	
	Adresy eZasobów		
	Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1. Leksykalna jednostka języka a jednostka języka. Zasady wyodrębniania i kryteria klasyfikacji leksykalnych jednostek języka. 2. Polisemia a homonimia kryteria rozróżniania. Polisemia właściwa a polisemia systematyczna. 1. Podstawowe relacje semantyczne między jednostkami leksykalnymi: hiponimia, synonimia, antonimia, sprzeczność (wykluczanie) [na tle relacji logicznych: sprzeczności i implikacji]. 2. Opozycja zdań analitycznych i syntetycznych z punktu widzenia logiki i semantyki językoznawczej. 1. Podstawowe rodzaje definicji słownikowych. Metody definiowania, błędy w definiowaniu. 2. Właściwości jednostek języka z punktu widzenia struktury tematyczno-rematycznej zdania. 3. Pojęcie dewiacji. Rodzaje dewiacji językowych (gramatycznych i semantycznych). Sprzeczność a tautologia. Redundancja i pleonazm. Dewiacje a figury. 4. Historia badań w zakresie semantyki leksykalnej. 5. Semantyka leksykalna a pragmatyka. Pragmatyczne konsekwencje użycia wyrażań językowych. 6. Presupozycje w semantyce i pragmatyce.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.